

[Arne Bertelsen.]

uddannelsestid for alle de uddannelsessøgende, som må regnes under uddannelsesfonden, helt nøjagtigt, men kan dog af forrige beretning se, at den ligger omkring 5 år, formentlig lidt derunder.

Lovforslaget arbejder med tal på 34 mill. kr. i stipendier og 17 mill. kr. i lån. Anlægger man det synspunkt, jeg her har gjort rede for, vil det første tal måske blive lidt for stort, men det sidste vil blive mange gange for lille. Forbeholdes stipendiebeløbet for den første tredjedel af studietiden, formentlig ca. 1½-2 år, i stedet for for hele studietiden, vil beløbet kunne reduceres. Det dækker altså den første tredjedel, den største del måske af studenterne og andre under uddannelse. Det mener vi ikke er nødvendigt for de sidste to tredjedele af uddannelsestiden. Her bør enhver have adgang til at låne op til 4 000-5 000 kr. årlig. Det er klart, at dette vil medføre en flerdobling af låneinvesteringen, og i de første år vil den ordning, jeg her skitserer, blive betydeligt dyrere end lovforslagets. Allerede efter nogle år begynder imidlertid de første årgange at betale tilbage over 10 års perioder, og i løbet af 12-13 år modtager fonden op imod det samme beløb fra tidligere låntagere, som den udbetaler i nye lån. Der må dog naturligvis regnes med den forøgelse, som bliver en følge af en forbigående større tilgang af studerende, de store årgange.

Med tiden vil lånefonden således i det store og hele hvile i sig selv. Naturligvis kan kravene til langtidsuddannelse stige yderligere, men det vil de i så fald gøre, hvad enten man vælger den ene eller den anden finansieringsform. Nogle tab må man naturligvis også regne med, bl. a. ved død eller invaliditet inden 10 års dagen efter uddannelsens afslutning. Alligevel må man antage, at den her groft skitserede ordning ikke vil blive dyrere end det fremsatte lovforslag. Den er dyrere i begyndelsen, men den giver den helhedsløsning, flere ordførere har efterlyst i stedet for det fremsatte lovforslag, som vil kræve nye lapperier hvert eller hvert andet år og formentlig ende med en studenterløn, en løsning, som ikke engang de unge selv ønsker.

Hvis jeg regner min manueltørstid med fra 1931, har jeg i 30 år givet mig af med

at undervise unge, og det er min bestemte overbevisning, at deres største ønske er økonomisk uafhængighed af deres forældre parret med den størst mulige uafhængighed af staten. Det ærede medlem hr. Morten Lange fremhævede, at studenternes organisationer konsekvent havde fastholdt kravet om legatmidler fremfor lån, og ville ikke anerkende andre udtalelser som repræsentative. Det er ikke mit indtryk fra mine forbindelser med studenter, også uden for mit eget fag; det er ikke altid, studenterrepræsentationerne er helt repræsentative. En uafhængighed af hjemmet, af forældrene, økonomisk set, parret med uafhængighed af staten opnår man kun ved at åbne bredt for lånemulighederne på de lempelige vilkår, som ungdommens uddannelsesfond hidtil har haft.

Kun på denne måde bliver de unge uafhængige både af stat og forældre; kun på den måde opnår de den modenhed og selvstændighed, som vi alle ønsker eller i hvert fald burde ønske; og kun på denne måde undgås en urimelig forskelsbehandling til fordel for den studerende ungdom på den øvrige ungdoms bekostning, ligesom det naturligvis heller ikke bør være meningen, at undervisningen ved højere læreanstalter ligefrem skal gøres økonomisk tiltrækkende og tiltrækkende også for mindre egnede.

Undervisningsministeren (Jørgen Jørgensen): Jeg takker alle ordførerne for den særdeles positive og velvillige indstilling, der er kommet til udtryk over for lovforslaget. Det har glædet mig at mærke tilslutning til et så vidtgående lovforslag, som det dog må siges at være. Jeg ser slet ikke bort fra de betænkeligheder, der kom til udtryk fra enkelte ordføreres side, men stort set har man været enig om, at nu skal der foretages et skridt, som på rimelig måde kan føre til den demokratisering af uddannelsen, som man her i landet fra alle sider er enig om er ønskelig. Der er rejst enkelte spørgsmål, som jeg gerne vil sige et par ord om.

Det ærede medlem hr. Søgaard spurgte — hvad også andre har været inde på — om man i tilstrækkelig grad er opmærksom på, at velbegavede unge, der